

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

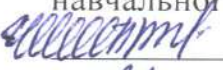
Факультет театрального мистецтва

Кафедра мистецтва театру ляльок

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

 Інга Чхатарашвілі-Петраш

« 31 » 08 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СКУЛЬПТУРА

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти

Перший (бакалаврський)

(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий, освітньо-творчий))

спеціальність

В6 Перформативні мистецтва

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма

«Сценографія театру ляльок»

(назва освітньої програми)

2026

Розробники: Івановська Анастасія Петрівна, старший викладач кафедри мистецтва театру ляльок, член Співки художників України

Викладачі: Івановська Анастасія Петрівна, старший викладач кафедри мистецтва театру ляльок, член Співки художників України

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри

Кафедра мистецтва театру ляльок, факультет театрального мистецтва
(назва кафедри, факультету / інституту)

Протокол від 25.08.2026 № 28

Завідувач кафедри

(підпис)

(Сільченко Т. І.)

РПНД погоджено з гарантом освітньої професійної програми

Старшим викладачем, заслуженим діячем мистецтв України

(підпис)

(Погребняк М. С.)

25.08.2026

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання			
	денна		денна	
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова			
Курс 2	2			
Семестр	III	IV		
Кількість кредитів - 8	4	4		
Загальний обсяг годин -240	120	120		
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні			
	Семінарські			
	Практичні			
	60	52		
	Індивідуальні			
	Лабораторні			
	Самостійна робота			
	60	68		
Вид підсумкового контролю	Залік	Іспит		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Скульптура» призначена для студентів 2 курсу протягом 3-4 семестрів, які навчаються за спеціалізацією: «Сценографія театру ляльок». Дисципліна є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах та вимагає від студента набуття та засвоєння теоретичних знань, практичних умінь та фахових навичок, необхідних йому для творчої роботи в професійному театрі ляльок.

Мета навчальної дисципліни «Скульптура» полягає у наступному:

- формувати творчо-активну особистість;
- навчаючись розвивати вміння передати об'єм та простір, пропорції предметів;
- розвивати вміння творчого переосмислення дійсності;
- розвивати художні та естетичні смаки студентів;
- вивчити всі традиційні та сучасні матеріали і технології скульптури;
- використовуючи всі елементи майстерності, вміти створювати

образ в об'ємі.

- формування світогляду, розвитку естетичного смаку, особистих художніх вимог до себе, норм та правил роботи у колективі;
- набуття практичних вмінь та навичок для самостійної роботи .

Основні **завдання** навчальної дисципліни «Скульптура» являються:

- вивчення принципів і традицій реалістичної та декоративної скульптури;
- використовуючи метод від простих завдань до складних, здобути вміння та навички ,які потрібні для формування професійних художників-сценографів;
- опрацювання пластичної анатомії для художників;
- вільно орієнтуватися в теоретичному матеріалі ,потрібному для реалізації творчих робіт;
- володіння знаннями та практичними навичками технічного виготовлення різноманітних скульптур;
- розвинути об'ємне-просторове сприйняття навколишнього та закони перспективи

Очікувані результати (РН) за дисципліною:

Згідно з вимогами ОПП (ОНП), студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

ЗК3. Здатність застосовувати знання та методи природничих наук, технологій у професійній діяльності.

ЗК04. Здатність застосовувати сучасні цифрові інструменти і технології, створюючи цифровий контент у професійній діяльності.

ЗК5. Здатність до саморозвитку, підтримки власного фізичного і психологічного здоров'я, участі у суспільному житті.

ЗК7. Здатність діяти творчо, ініціативно та наполегливо при вирішенні проблем, критично мислити, діяти у співпраці, планувати та керувати проєктами, які мають культурну, соціальну чи фінансову цінність.

ЗК08. Здатність жити і працювати у мультикультурному та мультилінгвальному середовищі на основі розуміння та поваги до того, як ідеї та значення творчого виражаються та передаються в різних культурах і через низку мистецтв та інших культурних форм, розвивати і застосовувати власні ідеї у професійній діяльності з відчуттям свого місця або ролі у суспільстві у різний спосіб та в різних контекстах.

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі перформативного мистецтва.

СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення перформативного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів перформативного твору.

СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК09. Здатність до актуального способу втілення художньої ідеї відповідно до сучасного контексту.

СК13. Здатність створення просвітницьких проєктів з метою популяризації мистецтва театру ляльок в інформаційному просторі.

СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

СК16. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

ПР2. Мати теоретичні та практичні знання у сфері мистецтва театру ляльок, розуміти та використовувати його специфічні особливості.

ПР5. Аналізувати проблемні ситуації й ухвалювати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.

- ПР6. Аналізувати проблемні ситуації й ухвалювати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.
- ПР7. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.
- ПР8. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.
- ПР10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму в процесі реалізації сценічного твору (проєкту).
- ПР11. Розуміти мистецтво театру ляльок як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру ляльок та інших перформативних мистецтв.
- ПР13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру ляльок, драматичного театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.
- ПР14. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного художнього життя.
- ПР15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.
- ПР17. Аналізувати та враховувати естетичні та соціокультурні запити глядачів
- ПР19. Організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, розробляти та реалізовувати творчі проєкти.
- ПР20. Презентувати результати професійної діяльності та проєктів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.
- ПР21. Оперувати специфічною системою виражальних засобів мистецтва театру ляльок (пластично-зображальними, звуковими, музично-ритмічними, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, художньо-постановочними, сценарно-драматургічними) у створенні та виробництві сценічного твору.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2 курс / III семестр:														
Тема 3. ПОРТРЕТ. Кругла скульптура														
3.1.Череп. Ліплення круглої скульптури з натури				12			12							
3.2.Мязи голови. Ліплення голови. Екорше з натури				12			12							
3.3.Голова обрубовка. Ліплення круглої скульптури з натури.				12			12							
3.4.Частини обличчя . Ліплення фрагментів класичного зразка з натури				12			12							
3.5.Ліплення частин обличчя людей різних за віком та емоційним станом				12			12							
Разом	120			60			60							
2 курс / IV семестр:														
Тема 4. Постать людини														
4.1.Класична гіпсова голова. Ліплення круглої скульптури з натури				13			13							
4.2.Портрет. Ліплення скульптури з натури				13			13							
4.3.Автопортрет.Ліплення скульптури з натури				13			13							
4.4.Портрет .Шарж. Скульптурний портрет з натури				13			13							

4.5.Скульптурний етюд. Ліплення фігури натурника .Контрапост.				13			16							
Разом	120			52			68							
УСЬОГО	240			112			120							

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 3. Портрет

Основні поняття/ключові слова: Об'єм. Архітектоніка. Будова. Анатомія.

Каркас. Портрет.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 4, 7, 8.

Додаткова: 9, 10, 11.

3.1. *Ліплення черепу людини* (практична та самостійна робота). Розбір анатомії.

Аналіз будови, пластики. Визначення характеру різних варіантів черепів людей різних за віком . Архітектоніка голови.

3.2. *Ліплення голови екорше* (практична та самостійна робота). Вивчення анатомії голови .Виготовлення каркасу. Ліплення. Уточнення деталей.

3.3. *Ліплення гіпсової голови обрубовки.* (практична та самостійна робота). Виготовлення каркасу. Ліплення голови. Уточнення деталей. Формовка. Тонування.

3.4.Частини обличчя. Ліплення класичних зразків (практична та самостійна робота). Вивчення будови обличчя. Конструкція фрагментів. Закономірності побудови. Анатомія.

3.5.Ліплення частин обличчя людей різних за віком та емоційним станом.(практична та самостійна робота).Аналіз анатомічної будови. Характер та виразність образу.

Тема 4. Постать людини

Основні поняття/ключові слова: Каркас. Конструкція. Анатомічна будова .Характер образу. Шарж. Портрет. Силует.

Рекомендована література

Основна: 2, 4, 6, 7.

Додаткова: 9, 10, 12.

4.1.Ліплення класичної гіпсової голови (практична та самостійна робота). Вивчення будови голови. Аналіз пластики античного зразка. Образ скульптурного портрету

4.2.Ліплення скульптурного портрета з натури (практична та самостійна робота).Робота з натури. Аналіз образу. Вплив деталей на образ. Головне та другорядне в портреті. Виразність портрета.

4.3.Ліплення автопортрету (практична та самостійна робота). Розробка ідеї. Пошуки образу. Начерки. Етюдна робота. Характер. Підкреслення характеру через деталі.

4.4.Ліплення голови з натури. Шарж (практична та самостійна робота). Виготовлення каркасу. Прокладка основних мас. Підкреслення характеру образу використовуючи цікаві деталі. Прокладка основних мас. Деталізація. Формовка. Тонування.

4.5. Ліплення фігури з натури (практична та самостійна робота).Вивчення анатомії людини. Виготовлення каркасу. Виготовлення композиційних начерків. Прокладка основних об'ємів. Деталізація. Формовка. Тонування.

5. Методи навчання

Загальні методи навчання з дисципліни «Скульптура» - словесний (лекція, пояснення); наочний (ілюстрація, демонстрація); практичний (вправи, практична робота); репродуктивний, творчий частково-пошуковий.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
Тема 1. Рельєф 1.1.Ліплення рельєфної класичної розетки з натури	Ознайомитись з видами рельєфів. Аналіз відмінностей. Значення рельєфу у розвитку мистецтва сценографії.	Практичний показ	10

1.2.Ліплення класичної рельєфної анімалістичної композиції по зразку. Метоп.	Вивчити закони побудови рельєфних об'ємів; ознайомитися з принципом використання різних видів рельєфів.	Практичний показ	10
1.3.Ліплення рельєфної композиції нескладного натюрморту з натури	Аналіз перспективних скорочень в рельєфних конструкціях. Вміння створювати ілюзію об'єму на площині	Практичний показ	10
1.4.Ліплення анімалістичного рельєфу .Творча робота	Анімалістка. Пластика тварин в рельєфі Вміння створювати гармонічну композицію .Розробка ескізів. Вибір вдалої композиції та її реалізація в рельєфному об'ємі.	Практичний показ	10
Тема 2. Анімалістка.Кругла скульптура			
2.1. Без каркасна скульптурна композиція. Анімалістична тема Копія зразка	Аналіз пластики без каркасної скульптури. Розбір та аналіз зразків .Виконання завдання	Практичний показ	10
2.2. Без каркасна скульптурна композиція . Анімалістична тема Авторська композиція	Дослідження анатомії тварин . Фактури та характеристик різних тварин. Використання навичок в завданні.	Практичний показ	10
2.3. Каркасна скульптурна композиція . Анімалістична тема Копія зразка	Робота над комплексом вправ та завдань .Виготовлення каркасу Створення скульптурних етюдів.	Практичний показ	10
2.4. Каркасна скульптурна композиція . Анімалістична композиція. Авторська композиція	Виготовлення скульптурної композиції. Підготовка каркасу. Виготовлення скульптури .Деталізація. Формовка	Практичний показ	10

Тема 3.Портрет 3.1.Череп.Ліплення скульптури з натури	Робота над тренажними вправами, комплексом завдань та створення етюдів з натури.	Практичний показ	10
3.2. Екорше М'язи голови .Ліплення скульптури з натури	Робота з начерками з натури. Вивчення анатомічної будови	Практичний показ	10
3.3. Голова обрубковка. Ліплення Скульптури з натури	Вміння аналізувати пластику та характер голови	Практичний показ	10
3.4. Частини обличчя .Ліплення гіпсових зразків.	Створення етюдної роботи з натури.. Виготовлення скульптурних фрагментів портрета.	Практичний показ	10
Тема 4. Постать людини 4.1.Класична гіпсова голова .Ліплення каркасної скульптури з натури	Оволодіння знаннями анатомічної пластики голови. Розвиток бачення характерних пластичних вузлів.	Практичний показ	10
4.2.Портрет.Ліплення скульптури з натури 4.3.Автопортрет. Ліплення скульптури з натури	Навички роботи з моделлю. Бачення характеру та пластичної ідеї в скульптурі Пошуки та розробка пластичної ідеї композиції. Виконання підготовчих начерків.	Практичний показ	10
4.4.Портрет.Шарж.Скульптурний портрет з натури	Ліплення портрету людини. Вміння самостійно робити каркасну конструкцію для реалізації скульптурного задуму .Відпрацювання навиків малювання швидких начерків та вправ з натури.	Практичний показ	10
4.5.Скульптурний етюд .Ліплення фігури натурника .Контрапост.	Створення етюдної роботи з натури .Фігура в контрапості. Виготовлення скульптурної композиції.	Практичний показ	10

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Здобувач повністю виконав усі завдання самостійної роботи. Демонструє високий рівень професійної та творчої майстерності, просторового й образного мислення, розвинуту спостережливість та уяву. Вільно володіє основними прийомами роботи з пластичним матеріалом, грамотно передає	8-10

форму, пропорції, об'єм, характер і фактуру об'єкта. У копіях класичних зразків дотримується конструктивних та пластичних особливостей оригіналу, в авторських композиціях демонструє самостійність художнього задуму. Повністю враховує рекомендації викладача, своєчасно виправляє недоліки та вдосконалює роботу.	
Завдання самостійної роботи виконано частково. Здобувач демонструє достатній, але нестабільний рівень володіння технікою скульптури. Допускає окремі помилки у визначенні пропорцій, конструкції, пластичному вирішенні та передачі об'єму. У копіях не завжди точно відтворює характер і особливості зразка, в авторських роботах недостатньо проявляється самостійність художнього рішення. Рекомендації викладача враховано частково, роботи потребують доопрацювання.	7-4
Самостійну роботу не виконано або виконано на незадовільному рівні. Здобувач не продемонстрував знань основних принципів скульптурного формоутворення та необхідних практичних навичок. Не вміє належним чином передавати пропорції, конструкцію, об'єм і характер форми. Завдання з рельєфу та круглої скульптури не виконано, виконано несвоєчасно або без урахування рекомендацій викладача.	0-3

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Робота виконана повністю та відповідно до поставленого завдання. Продemonстровано високий рівень володіння технікою скульптурного ліплення, грамотну композиційну та конструктивну побудову, точність пропорцій, анатомічну переконливість, цілісне об'ємно-просторове вирішення. Переконливо передано характер форми, рух, пластику, фактуру та матеріальність. Для рельєфу – правильно визначено плани та глибину; для каркасної скульптури – забезпечено конструктивну міцність і стійкість. Творче рішення самостійне, образне й виразне. Робота завершена та цілісна.	90-100
Завдання виконано повністю. Робота має достатній композиційний, конструктивний, технічний і художній рівень. Правильно передано основні пропорції, характер та об'єм форми, анатомічну будову, пластичні взаємозв'язки частин і цілого. Техніка ліплення опанована достатньо впевнено. Наявні окремі неточності у побудові форми, моделюванні деталей, передачі фактури або пластичному вирішенні, які не порушують загальної цілісності роботи..	82-89
Основне завдання виконано. Продemonстровано базове володіння технікою скульптурного ліплення, однак наявні окремі помилки у композиції, пропорціях, конструктивній побудові, анатомії або моделюванні об'єму. Передача характеру, руху, пластики та фактури недостатньо переконлива. У каркасній роботі можуть спостерігатися окремі конструктивні недоліки. Художнє рішення загалом відповідає завданню, але робота потребує доопрацювання.	74-81
Завдання виконано частково. Виявлено суттєві труднощі у композиційній та конструктивній побудові, визначенні пропорцій, анатомічному аналізі та передачі об'єму. Пластичне моделювання форми недостатньо переконливе, порушено взаємозв'язок частин і цілого. Технічні навички сформовані недостатньо, художнє рішення є	64-73

непослідовним. Для рельєфу недостатньо опрацьовано плани та глибину; для каркасної скульптури наявні конструктивні недоліки. Робота потребує значного доопрацювання.	
Завдання виконано на мінімально достатньому рівні. Продemonстровано фрагментарне володіння основами скульптурної грамоти. Наявні значні помилки у композиції, пропорціях, конструкції, анатомії та об'ємно-пластичному вирішенні. Форма недостатньо опрацьована, характер і рух об'єкта передано непереконливо. Техніка ліплення потребує подальшого вдосконалення. Робота має суттєві недоліки та потребує доопрацювання.	60-63
Завдання не виконано або виконано на незадовільному рівні. Не продемонстровано необхідного рівня практичних умінь у галузі скульптури. Значна частина роботи відсутня, незавершена або не відповідає поставленому завданню. Не сформовані базові навички композиційної, конструктивної та пластичної побудови форми, роботи з матеріалом і технікою ліплення.	0-59

8. Розподіл балів, які отримують студенти

2 курс / III семестр:

За результатами поточного контролю та самостійна роботи					Сума балів
Т 3.1	Т 3.2	Т 3.3	Т 3.4	Т 3.5	
20	20	20	20	20	100

2 курс / IV семестр:

За результатами поточного контролю та самостійна роботи					Сума балів
Т 4.1	Т 4.2	Т 4.3	Т 4.4	Т 4.5	
20	20	20	20	20	100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (Конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	

35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивна-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

Основна:

1. Ідко Р.Р. Побудова рельєфу на площині.
2. Забашта Р. Кам’яна скульптура Криму. Київ. Родовід. 2006
3. Совгира Т. Роль техніки та технології у мистецтві. Київ. Ліра-2021
4. Гординський С. О. Архипенко та його місце в українському мистецтві. Сучасність. 1987, травень С. 28-534.
5. Протас М. О. Скульптурні симпозиуми України. Стилiстико-парадигмальна еволюція К.: Фенікс. 2021.
6. Красноголовець О. С. Основи скульптури. Навчальний посібник. К.: Знання, 2008. 171с.
7. Протас М. О. Українська скульптура ХХ століття. ІПСМАМУ-К. Інтертехнології. 2006
8. Довженко Н. Забашта Р. Доба Бронзи. Давня скульптура і пластика України. Київ. Родовід. 2009

Додаткова:

9. Бірюльов Ю. Львівська скульптура. Львів. 2015-2022.
10. Туманов І. М. Малюнок. Живопис. Скульптура. Теоретико-методологічні основи комплексного навчання. Львів. Аверс. 2010.
11. Жишкович В. І. Пластика України: Х-перша половина XIV ст./В. І. Жишкович. Львів: Інститут народознавства, 1999. 240с.
12. Сковронський В. Побутові вироби та іграшки з глини /В. Сковронський. К. : Урожай.